

Den svobody

V posledních měsících jsem měla v hlavě hlavně zahradu. Ještě se mi tam povedlo sem tam vmáchnout psaní a focení, ale třeba na šití tam už prostor nezbyl. Bylo léto, dlouhé dny a první listopad se zdál v nedohlednu. Ale zkraje října jsem silně znejistěla při pohledu do kalendáře, kde jsem měla zapsanou návštěvu úřadu práce. Hmm. Sice mám přes kamarádku nabídku práce, ale já bych už nechtěla dělat na osm hodin a nechtěla bych dělat s čísly u počítače, protože se mi bez toho oči zregenerovaly tak, že riskantní operace byla odložena neurčito. Chtěla bych pracovat tak na čtyři hodiny a nemůžu dlouho stát a také nic těžkého tahat. Ráno jsem nepoužitelná a přes všechny dobré úmysly všude dorazím přinejlepším na poslední chvíli. A jsem jezevec, nejraději zalezlý u sebe v doupěti.

V posledních dnech a týdnech jsem šila různé věci pro dobročinné účely a instalovala s kamarádkou Markétou naši expozici na patchworkové výstavě ve Vlašimi. Podzim a zima je čas ideální na šití, navíc mě nakopla Vlašim a povídání s Markétkou. Začala jsem s chutí pracovat na quiltu pro Prague patchwork meeting, a najednou u toho začala propadat panice, že látky jsou ve skříních přesně tak, jak jsem je tam nastrkala po stěhování loni v únoru. Tedy blbě. A že musím umýt okna a zařídit a vyřídit tolik věcí. Do toho se přidaly problémy, které pociťuje Vašek v práci.

Ještě před stěhováním ven z Prahy jsme měli nějaké představy, jak zvládneme dobu, než budu mít nárok na důchod. Byla jsem na tom psychicky a následně i fyzicky mizerně, ale předpokládala jsem, že se za těch jedenáct měsíců dám dohromady natolik, že ty zbývající necelé tři roky v pohodě odpracuju. Mysleli jsme, že Vašek bude taky ještě nějakou dobu chodit do práce, aby doma sám neshnil – pánové doufám prominou a dámy zcela nepochybně pochopí. Jen jsme nepočítali s jednou věcí. Že když se dám trochu dohromady, že už se nebudu chtít znovu pokazit. Taky že nebudu mít ani chuť, ale ani odvahu se do něčeho nového pouštět. Na odpovědné místo jsem už nechtěla a hodně podřízeného jsem se po těch letech začala obávat. Viděla jsem nejlépe, jak obtížně to zvládá Vašek.

Své zdravotní potíže bych zřejmě mohla řešit neschopenkou, ale to by předpokládalo delší Vaškovu pracovní angažovanost, ovšem za cenu, že by se „pokazil“ on. A tak před pár dny Vašek vyslovil nahlas, že by asi bylo nejlepší požádat si o předčasný důchod. Možnost, kterou jsme kdysi dávno vyloučili jako příliš ztrátovou, a proto jsme ji už nezvažovali, i když zřejmě, možná i celou dobu, visela ve vzduchu.

A tak jsem hned další den zajela na důchodřák a nechala si to spočítat. Někdo by mohl říct, že je to neuvážené, že se každý měsíc ochudím o dost velké peníze. Mám to černé na bílém. Ale je tomu opravdu tak?

Můžu si samozřejmě hrát s kalkulačkou, dělit a násobit a odečítat, abych viděla na vlastní oči, o kolik přijdu. Nemá to žádný smysl, protože vůbec netuším, jakým číslem bych dělit a násobit měla. Kolik za kolik let? Copak vím, jestli bude nějaké zítra, nikdy jsem to nevěděla a nikdy to vědět nebudu. Moje oči, ruce, nohy, záda, moje mysl. Jak na tom budou za týden, za pár let?

Je to jen jiný úhel pohledu. Za všechno v životě se vždy platí, k líci patří i rub. Je tady a teď. Svoboda je jedna z mála hodnot, která se dá koupit penězi. A čas nazrál.

Je to tak čerstvé rozhodnutí, že si na něj teprve pomalu zvykám. Jako když dostanu zjevně úžasně skvělý bonbón, ale bojím se ho rozbalit, abych nedostala vynadáno, že je před obědem. Za ta dlouhá desetiletí mám v hlavě skoro všechno nastavené jinak a ani za ten bezmála rok se to téměř nepohnulo. Nejdřív jsem řešila sebe a pak zahradu, a to všechno v měřítku dočasnosti.

Jsem si jistá, že je to správné rozhodnutí, protože nic v životě nestojí osamoceně a všechno je vzájemně propleteno. Víím, že to tak je potřeba pro každého z nás a pro nás oba dohromady. I když naše představy a plány byly jiné, ukázalo se, že by se za ten větší důchod zaplatila příliš velká cena. Mohla by být i nehorázná.

Jiná moje kamarádka mi říkala „máš odpracováno“, když jsem se jí před pár dny svěřovala, že už se mi do práce nechce. Měla pravdu. Zejména proto, že jsem neměla to štěstí, abych dělala to, co mě naplňuje a posouvá dál, protože se už kdysi dávno přede mnou otevřela cesta, kterou jsem neuměla, a možná ani nemohla opustit. Ale teď už mohu. Teď konečně mohu udělat první krok jinam, a proto ho udělám.

Možná, že ten první krok jsem udělala začátkem září před dvěma lety, kdy jsem poprvé přešla uhlíky. Žhnuly ve tmě a Ivo Janeček říkal, že se člověk může spálit a že je to o rozhodnutí. O tom, že člověk bere na sebe odpovědnost za sebe, ať tak, či onak. Já jsem se ale nebála, někde uvnitř mě byla jistota, že nejdu ani poprvé, ani naposled, byla to radost a bylo to jako

obnovení či potvrzení smlouvy mezi mnou a vším, co mě nyní obklopuje, i tím, co už dávno bylo.

Ale k tomu, abych mohla udělat první krok přes uhlíky, bylo nutné ne se rozhodnout, zda na tu akci chci jet, nebo nechci, ale přiznat si, že to chci už dávno, a říct, že to udělám. Říct to sobě i okolí; říct to okolí, přesněji řečeno Vaškovi, mi trvalo poměrně dlouho. Ale ověřila jsem si, že když člověk ví, co chce a proč to chce a dokáže to vyslovit nahlas, tak najednou zjistí, že se pochybnosti či snad odpor okolí vůbec neobjeví, nebo jsou snadno překonatelné. Není čeho se obávat, jedině bubáka, kterého si dokážeme vytvořit my sami.

Přihlašovala jsem se na uhlíky impulsivně už zkraje roku 2016 a v tom roce jsem také průběžně ve svých stopětkách psala o stále silnějším pocitu, že nastává období změn, že změny jsou nutné. Zrovna před chvílí jsem si je namátkou pročítala, a je to tam všude, třeba zrovna [tady](#).

Ono vlastně nemá smysl spekulovat o tom, který krok k nějakému cíli byl ten první, protože to zcela nepochybně byl ten úplně první a jedinečný krok, který jsme ve svém životě udělali. Od té doby těch kroků bylo nepočítaně, cestou i necestou, někdy létáme a jindy se brodíme bahnem, někdy jdeme tanečním krokem a pak lezeme po kolenou, a úpěnlivě se snažíme držet cesty, o které si myslíme, že po ní musíme jít, protože tu jedinou cestu v tu kterou dobu vidíme. Nebo spíš jediná nám v tu dobu přijde schůdná.

Někdy ale na nastolené cestě můžeme zůstat jen ze setrvačnosti. Mít klapky na očích a sčítat a násobit jablka s hruškami. A když se pak ty klapky sundají, najednou je jasně vidět to správné řešení.

U mě to bylo tohle pondělí. V můj den svobody.

Vyšlo na Zvířetníku 23. 10. 2018

http://neviditelnypes.lidovky.cz/o-vyhodach-predcasneho-duchodu-dzh-/p_zviretnik.aspx?c=A181018_090215_p_zviretnik_kosa

{fshare}